

PIANOKONSERT I NORDISKT LJUS

● **TORS DAG 28 MARS 2019**
kl 19.00 DE GEERHALLEN NORRKÖPING

FREDAG 29 MARS 2019
kl 19.00 CRUSELLHALLEN LINKÖPING

Introduktioner kl 18.30 Richard Michelin

Norrköpings Symfoniorkester

Dirigent **Taavi Oramo**

Solist **Kirill Gerstein** piano

Konsertmästare **Mikael Wenhov**

BRAHMS Pianokonsert nr 1

– paus –

SIBELIUS Pohjolas dotter

SIBELIUS Tuonelas svan

SIBELIUS Lemminkäinen drager hemåt

Välkommen till Norrköpings Symfoniorkester! Checka gärna in, ta bilder i foajé och konsertsal och berätta att du är här! Innan konserten börjar ber vi dig dock stänga av telefon och kamera, eftersom ljuset från skärmar stör både publik och artister. Under konsert är fotografiering och ljudupptagning ej tillåten. I applådtacket går det bra att ta bilder igen. Hoppas du får en riktigt fin konsertupplevelse med oss!

– VÅR –
BRAHMS

SOH

– en del av Scenkonst Öst

Taavi Oramo

Taavi Oramo är en mångsidig musikbegåvning som förutom att han dirigerar också är sångare, klarinettist och handhar elektroniska instrument. Han studerade dirigering för Jorma Panula och vid Sibeliusakademin för Atso Almila och Hannu Lintu.

Hans professionella dirigentkarriär inleddes helt nyligen med två synnerligen uppmärksammade inlägg på kort varsel under säsongen 2017/18 med Tapiola Sinfonietta och Finska Radions symfoniorkester. Dessa inlägg gav omedelbart eko, och en återinbjudan från Tapiola Sinfonietta. Han har under innevarande säsong även fått engagemang vid orkestrarna i Lahti, Norrköping, Helsingfors, Uleåborg och Åbo – samt uruppföraden av operor av Heinz-Juhani Hofmann och Lauri Kilpiö.

Kirill Gerstein

Pianisten Kirill Gerstein har en repertoar som omfamnar det mesta från Bach till Adès (uruppförandet av en ny pianokonsert). Han har beskrivits som lysande och obehindrad av tekniska svårigheter när han får pianot att sjunga. Konserter som vi hört många gånger tycks få nytt liv.

Gerstein växte upp i forna Sovjetunionen och började tidigt studera såväl klassiskt piano som jazz. Som 14-åring flyttade han till USA, där han blev den yngste eleven vid Boston's Berklee College of Music. Snart lade han fokus vid den klassiska musiken med studier i New York, Madrid och Budapest

Förutom i Norrköping spelar Gerstein denna säsong med Tjeckiska filharmonin, Londons symfoniorkester, flera orkestrar i Kina, Rotterdamfilharmonikerna, Franska radions filharmoniska orkester, Elbphilharmonie, Dresden Staatskapelle, Danska radions symfoniorkester, Helsingforsfilharmonin, Cleveland Orchestra, Cincinnati Symphony, Orquestra Sinfónica de São Paulo. Dessutom ger han soloaftnar i London, Stuttgart, Lissabon, Singapore, Melbourne och Köpenhamn, samt kammarkonserter med bland andra Hagen Quartet.

Gerstein kan på CD avlyssnas i inspelningar av Skrjabins Prometheus, Busonis Pianokonsert och Tjajkovskijs alla tre pianokonserter, samt solomusik av Gershwin, Liszt och Musorgsky, och kammarmusik av Schumann, Brahms, Schubert, Franck och Vieuxtemps.

Gerstein vann redan 2001 första pris i Arthur Rubinstein-tävlingen, och året därpå vann han Gilmore Young Artist Award. 2010 tilldelades han Avery Fisher Career Grant och Gilmore Artist Award. Han är också en flitigt utnyttjad lärare och pedagog som undervisade vid Musikhögskolan i Stuttgart 2007–17 och från hösten 2018 ingår han i Kronberg Academy's Sir Andrés Schiff Performance Programme for Young Artists.

NORRKÖPINGS SYMFONI

Violin 1

1:e konsertmästare
Henrik Jon Petersen, Vakant

Alt. konsertmästare Mikael Wenhov

2:e konsertmästare Paul Waltman

Lissy Abreu Ruiz (vik), Carina Beckett,
Sarah Dodd Falkebring, Matts Eriksson,
Josep Esteve (tjl), Lars Hedborg,
Magnus Ivarson, Tanja Kaitaniemi,
Kristina Lindholm Vahlöf, Ingrid Olsson,
Nina Söderberg, Johanna Tafvelin,
Anders Törnqvist

Violin 2

Ruth Anderberg*, Fredrik Anderberg**,
Håkan Jonsäll**, Lars Andersson,
Boel Bengtsson, Karín Engström,
Åsa Holm, Anne Holmer, Jin Hägerström,
Richard Michelin, Mohamed Sharara,
Sonja Vrieze, Vakant

Viola

Lennart Falkebring*, Crista Bergendahl**,
Gunnar Enbom**, Nanako Akai, Jenny
Augustinsson, Björn Carlén, Erika
Gabrielsson Backlund, Pernilla Rönnlund,
Markku Sorri, Karin Svanberg Ancker,
Vakant

Cello

Solocellist Niklaas Veltman

Pelle Hansen*, Fredrik Lindström**,
Sofia Petersen**, Torstein Dalene,
Erik Uusjärvi, Leif Vahlöf,
Ingrid Åkerblom, Vakant

Kontrabas

Björn Malmqvist*, Jan Duda**,
Anna-Cecilia Bergman**(tjl), Daniel R
Thomas**(vik), Emma Josefsson
Bjørnevik (tjl), Jacob Bartilson (vik),
Johan Strindberg (vik), Roine Uddfeldt,
Vakant

* Stämledare

ORKESTER 2018–2019

Flöjt

Teodor Tirlea*, Annica de Val**, Vakant

Oboe

Pelin Lius*, Thomas Bodin**, Vakant

Klarinett

Johnny Jannesson*, Lars Paulsson**,
Alvaro Pastor Jiménez

Fagott

Linus Björnstam*,
Eva Pettersson Veltman**, Vakant

Horn

Lennart Langer*, Anna Ahlenius**,
Jan Lejonclou, Lars Thapper,
Elisabeth Åkervall

Trumpet

Elias Svanberg*, Filip Draglund**,
Stefan Mattsson

Trombon

Eric Svensson*, Christoph Schnaithmann**

Bastrombon

Johan Wiklund**

Tuba

Ole Christian Grønning*

Pukor

Lars Gärd*, Anders Dahlstedt**

Slagverk

Martin Orraryd*, Petter Svensson**

Harpa

Delphine Constantin Reznik*

JOHANNES BRAHMS (1832–1897)

Pianokonsert nr 1 d-moll op 15 (42')

Maestoso

Adagio

Rondo: Allegro non troppo

Johannes Brahms hade ofta svårt att bestämma sig för i vilken form han skulle stöpa sina musikaliska idéer. Att han därför började skriva en sonat för två pianon, som han sedan tänkte sig som en symfoni, och som – när verket så småningom fullbordats – visade sig bli en pianokonsert, är bara naturligt. Kvar blev emellertid en symfonisk karaktär, som är särskilt tydlig i den monumentala första satsen med sitt upprörda huvudtema. Musiken är också inspirerad av Robert Schumanns försök att ta sitt liv genom att i sinnesförvirrat tillstånd kasta sig i Rhen 1854, och därför har den fått ett djupt dystert innehåll. När pianot kommer in presenteras ett nytt elegiskt tema som kan leda tankarna till Bach.

Den andra satsen har i skisserna överskriften: "Benedictus, que venit in nomine domini" (Välsignad vare han som kommer i Herrens namn) – också det en anspelning på Schumann, som avlidit 1856, och som Brahms brukade kalla "Myherr Domine". Den inledande violinmelodin har en innerlig, nästan religiös karaktär, och denna behålls under satsens självfulla dialog mellan piano och orkester. Sista satsen är ett rondo med ljusare stämning, men musiken går fortfarande huvudsakligen i moll.

Konserten fullbordades efter fem års experiment 1858 och tonsättaren var själv pianosolist vid uruppförandet i Hannover i januari året därpå. Det visade sig emellertid att publiken inte kunde följa med i Brahms tankar, och det skulle dröja ett tjugotal år innan konserten fick en fast plats i repertoaren.

När musiken en vecka efter uruppförandet också framfördes i Leipzig berättade Brahms själv i ett brev: "Den första repetitionen medförde ingen reaktion från musiker eller åhörare. Vid den andra fanns ingen publik och inte en muskel rörde sig i musikernas ansikten ... Vid framförandet hördes första och andra satserna utan den minsta reaktion. Efteråt började tre par händer försiktigt klappa mot varandra, varpå visslingar från alla håll hindrade sådana bifallsyttringar. Ingenting mer har jag att berätta om händelsen, för ingen har ännu sagt ett ord om stycket till mig ... Jag tror att detta är det bästa som kan hända. Det tvingar mig att samla tankarna och det sporrar. Trots allt håller jag ju ännu bara på att experimentera och känna mig för. Men visslingarna var ändå för mycket, eller hur?"

1880 komponerade Brahms sin andra pianokonsert, den i B-dur. Den är mogen och sammanhållen, grandios och storslagen, fylld av finess och elegans. Hur annorlunda är inte den nu aktuella konserten i d-moll? Den lever på sin intensitet och sin vildhet, på sin kraft och sitt självklara uttryck.

JEAN SIBELIUS (1865–1957)

Pohjolas dotter op 49 (12')

Sibelius intresserade sig för Kalevala och detta finska nationalepos många spännande hjältar och äventyr. Ett av äventyren handlar om när den vitskägige patriarken och siaren Väinämöinen får syn på Pohjolas dotter. Pohjola är den symboliska sinnebilderna av Norden. Sitande på en regnbåge väver hans dotter ett kläde av guld. Väinämöinen är fortfarande skakad

över att den vackra Aino föredragit att ta sitt liv framför att ”trösta en tandlös gubbskrutt”. Nu ber han flickan följa honom, och det lovar hon att göra, men bara om han klarar av ett antal omöjliga uppdrag. En hel del klarar han av tack vare sin trollkunnighet. Det svåraste visar sig vara att bygga en båt av sländan på hennes spinnrock. Han förstår i sin älskogsiver inte att han utsätts för gyckel, men efter hand angrips han av onda andar, skadar sig på en yxa och är i så dålig kondition att han slutligen ger upp. Han far fortast möjligt hemåt med skammens rodnad på kinderna.

Över denna berättelse skrev Sibelius en glänsande symfonisk dikt vars handling man till nöds kan följa i musiken. Det blev hans sjätte verk med motiv ur Kalevala. Han uruppförde själv sin musik den 29 december 1906 i Marinskijteatern i St Petersburg, och retade därmed det finska etablissemanget. Teatern hade en grandios orkester (16 första- och lika många andravioliner, 12 altvioliner, 10 celli och 8 kontrabasar) samt matchande blåsare.

Anledningen att många i Finland upprördes över att detta klart finska verk uruppfördes i Ryssland berodde på att det var oroliga tider. Ingen hade glömt mordet på Finlands ryske generalguvernör Bobrikov 1904, och man befارade repressalier. Men framförandet avlöpte succéartat, eftersom den ryska intelligentian var Finlandsvänlig. Sibelius blev inropad många gånger.

Ett år senare framfördes verket av Armas Järnefelt i Stockholm. Han var Sibelius svåger och verksam som hovkapellmästare vid Operan. Den konserten recenserades av den fruktade kritikern Wilhelm Peterson-Berger, som emellertid var på ett ovanligt positivt humör: ”den symfoniska dikt af strålande och ny skönhet, en musik som öppnar mäktiga fjärrsyner in i framtidens värld”.

JEAN SIBELIUS

ur Lemminkäinensvit op 22

Tuonelas svan (10')

Lemminkäinen drager hemåt (7')

Den 13 april 1896 gav Jean Sibelius en egen porträttkonsert i Helsingfors, och som största nyhet presenterade han ett stort verk kallat ”sinfoniska dikter till motiv ur Lemminkäinen mythen”. Sviten bestod av fyra legender, vilka omedelbart gjorde stor lycka. Centralgestalten är Lemminkäinen – hjälten som är lika pigg på kärleksäventyr som på krigiska bedrifter. Till vart och ett av de fyra avsnitten i partituret citerade Sibelius några rader ur Kalevala, så man vet vad den kommande musiken handlar om.

Den tredje satsen, Tuonelas svan, har blivit den överlägset mest spelade av dessa fyra legender och skildringen av svanen på dödsrikets svarta flod har blivit en gripande symfonisk dikt där solistiska inslag i engelskt horn skapar en vemodig, fjärran stämning. Men även på andra sätt firar Sibelius orkestreringskonst triumfer i just detta stycke: harpan, basklarinetten, stora trumman, solocello och soloviola hjälper alla till att förtäta detta dödens landskap.

Man kan, om man så vill, betrakta Lemminkäinensvitens fyra satser, som en symfoni. Tuonela svan skulle i så fall motsvara den långsamma satsen. Det har blivit en mörk, ödslig och hemlighetsfull nordisk musik, men så befinner vi oss också i dödsriket. Tiden är upphävd, svanen helt oätomlig.

Lemminkäinenens Hemkomst är ett briljant rondo som växer i intensitet. Det sammanbindande temat skildrar själva resan och episoderna det som händer efter vägen. Det är stolt musik, väl ägnad att stärka den finska nationalkänslan.

Kommande konserter våren 2019

CHELSEA HOTEL

FREDAG 5 APRIL

kl 19 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Hans Ek**

Solister **Moneybrother, Annie Angel, Sofia Karlsson**

Musik av legendarerna Bob Dylan, Leonard Cohen, Janis Joplin, Patti Smith, Jimi Hendrix, Joni Mitchell med flera.

ITALIENSK VÅR – SVENSKA SALONGSORKESTERN

ONSDAG 10 APRIL

kl 18 De Geerhallen Norrköping

Solister **Linda Olsson, Daniel Mitsogiannis**

Ciceron **Richard Michelin**

Italienska schlagers och film-musik med avstamp i 1950- och 1960-talen.

MASTEREXAMEN I DIRIGERING – FRI ENTRÉ

TORSDAG 11 APRIL

kl 19 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Magnus Larsson**

Strauss Don Juan

Sørensen Evening Land

Tjajkovskij Symfoni nr 4

I samarbete med Musikhögskolorna i Stockholm, Göteborg och Malmö.

BRAHMS 3 & 4

FREDAG 26 APRIL

kl 19 Crusellhallen Linköping

LÖRDAG 27 APRIL

kl 15 De Geerhallen Norrköping

Introduktioner kl 18.30 & 14.30

Dirigent **Karl-Heinz Steffens**

Brahms Symfoni nr 3

Brahms Symfoni nr 4

– VÅR –
BRAHMS

ÖPPEN REPETITION – FRI ENTRÉ

ONSDAG 24 APRIL

kl 11.30 De Geerhallen Norrköping

Dirigent **Karl-Heinz Steffens**

Öppen repetition av kommande konsert. Längd ca 1 tim.

PRATTÉ & SIBELIUS

ONSDAG 8 MAJ

kl 18 Crusellhallen Linköping

Dirigent **Dalia Stasevska**

Solist **Delphine Constantin**

Reznik harpa

Pratté Harpkonsert

Sibelius Symfoni nr 5

Läs mer på vår hemsida norrkopings-symfoniorkester.se

Texter Stig Jacobsson. Kirill Gerstein foto Marco Borggreve, Taavi Oramo foto Maarit Kytöharju, SON foto Björn Dahlgren.

Norrköpings Symfoniorkesters sponsorer 2018–2019

GULDPARTNER **STÅHL INVEST**

SILVERPARTNERS

SEFAB SIEMENS

Övriga: Advokatfirman Glimstedt | Almroth Industrifastigheter AB | Best Western Hotel Princess | Kurt och Brita Ehlert | Gunnar Gunnarsson Fastighets AB | Holmen Paper AB | HSB | Hyresbostäder | Mattssons Fastighetsutveckling AB | Ringarums Busstrafik AB | Sumitomo SHI FW Energi AB | Swedbank | Tage Rejmes Bil AB | Tommy Holm Revisionsbyrå AB

Fonder: Fond of Music, donation från Marianne och Lennart Lindqvist | Siw Ericssdotter stiftelse, donation

SON samarbetar med Vi-skogen

Utöver en blomma, som tack till våra artisters medverkan, planterar SON fem träd i Vi-skogen som en gåva till vår gemensamma jord.

Vd Pia Kronqvist, Konstnärlig chef Henrik Marmén, Kommunikationschef Agneta Lindmark Thomas
www.norrkopings-symfoniorkester.se, info@norrkopings-symfoniorkester.se

SCENKONST ÖST
NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER OCH ÖSTGÖTATEATERN